

ZONDAG, MAANDAG, STERRENDAG
Anna Woltz en Annet Schaap (ill.)

Querido

(door Lotte Oers)

OVER DE MAKERS

Anna Woltz groeide op in Den Haag en stuurde geschiedenis in Leiden. Ze is nu full time schrijfster. Haar eerste boek, *Alles kookt over*, begon ze al te schrijven op haar zeventiende. Intussen heeft ze tweeëntwintig boeken op haar naam, die samen al in dertien verschillende talen vertaald werden en waarvan er verschillende bekroond werden, onder meer door de Kinder- en Jeugdjury. *Zondag, maandag, sterrendag* werd bekroond met en Vlag en Wimpel.

<http://www.annawoltz.nl>

Annet Schaap wilde altijd al tekenaar worden, of schrijver, of ontdekkingsreiziger. Ze studeerde aan twee kunstacademies en een schrijversschool. Sinds 1991 illustreerde ze bijna 200 kinderboeken. Ze is het meest bekend door haar tekeningen bij de succesvolle *Hoe Overleef Ik*-serie van Francine Oomen, maar ze illustreerde ook veel boeken van andere bekende schrijvers, zoals Annie M.G. Schmidt en Astrid Lindgren. Sinds kort begon ze ook opnieuw met dichten en te schrijven. Zo verscheen van haar recent 'Lampje'.

<http://www.annetschaap.com>

1. VERHAAL

Hoofdpersonages

Materiaal

- Een jongens- en een meisjesfiguur/-pop
- Twee kaartjes met "uitvinder" en "sterrenkijker"
- Kaartjes met karaktereigenschappen: slim, vrolijk, stil, uitbundig, onzeker, grappig, gemeen, lief, geduldig, zelfzeker, trouw, traag, ongeduldig, snel, zelfzeker...

Vraag de juryleden om de twee hoofdpersonages te beschrijven. Hebben ze veel gemeen of zijn ze juist verschillend?

Neem de poppen en de kaartjes met eigenschappen erbij om hen extra woorden aan te reiken. Laat hen de kaartjes ofwel bij Nora, ofwel bij Sep, ofwel in het midden leggen.

- Zijn er meer verschillen of meer gelijkenissen tussen Nora en Sep?
- Hoe staan Nora en Sep in het begin tegenover elkaar? (ze begrijpen elkaar niet) En op het einde? (ze zijn vrienden)
- Wat is het gemakkelijkst: vrienden zijn met iemand die heel verschillend is van jou, of iemand die goed op je lijkt?
- Welke eigenschappen vinden ze belangrijk in een vriend?

- Wie zouden ze liefst als vriend hebben: Nora of Sep? Waarom?

Leg het kaartje met “uitvinder” bij Nora en dat met “sterrenkijker” bij Sep. We zien de situatie (poppen, hobby’s en eigenschappen) zoals ze is in het boek. Maak nu enkele hypothetische situaties.

- Verwissel de poppen: Stel je voor dat de uitbundige uitvinder in dit verhaal een jongen was, en de stille sterrenkijker een meisje, zou dit verhaal dan op dezelfde manier plaatsgevonden hebben? Wat was er eventueel anders geweest?
- Plaats de poppen terug en verwissel de hobby’s: Nu is Nora een uitbundige sterrenkijker en Sep een stille uitvinder. Had dit verhaal zo ook kunnen plaatsvinden? Waarom wel/niet? Hoe had het verhaal er met deze personages kunnen uitzien?
- Plaats de hobby’s terug en verwissel alle karakterkaartjes (laat de kaartjes in het midden gewoon liggen): Nora, de uitvinder, heeft nu een stiller karakter en Sep, de sterrenkijker, is veel uitbundiger. Wat zou er nu anders gelopen zijn?

Herstel de beginsituatie en pols bij de juryleden of ze begrijpen waarom de auteur voor deze combinatie ging.

- Is deze situatie de meest interessante om een verhaal over te schrijven?
- Zo ja, waarom?
- Zo nee, welke situatie was interessanter geweest en waarom?

Tijd

- Waarnaar verwijst de titel van dit verhaal?
- Hoe lang duurt dit verhaal? (van vrijdag tot dinsdag: vijf dagen)
- Is dat kort of lang voor een verhaal?
- Wat gebeurt er op elke dag?
- Had er nog een woensdag moeten komen, om te vertellen hoe het hierna verder ging?

Taal

“Ik luisterde met mijn oren en ogen en tenen en haar.” (p. 22)

“Mijn hart ging sneller dan een straaljager.” (p. 26)

“Ik had honderd dingen kunnen antwoorden.” (p. 35)

- Kan dit echt? Luisteren met je ogen, tenen en haar? Een hart dat sneller slaat dan een straaljager? Honderd dingen kunnen bedenken om te antwoorden?
- Waarom schrijft de auteur het dan?
- Wat als er gestaan had: “Ik luisterde goed”, “Mijn hart sloeg heel snel” of “Ik had veel dingen kunnen antwoorden”? Wat was er anders geweest?
- Vonden de juryleden de schrijfstijl van dit boek eerder grappig of eerder serieus?
- Herinneren ze zich eventueel nog zinnen die dat aantonen? (enkele grappige voorbeelden zijn: “Een monster. Een weerwolf. Een vampier. Mijn oma.” (p. 26-27) of “‘Luister,’ zei Sep ernstig tegen mijn billen” (p. 44))

illustraties en Lay out

Wat valt de juryleden op aan de illustraties? (het zijn er veel, ze zijn soms paginagroot en staan soms tussen de tekst, ze zijn in kleur...)

- Vinden ze dat leuk, een boek met zo veel kleurrijke illustraties? Mochten het er ook wat minder zijn?
- Hadden de illustraties net zo goed zwart-wit kunnen zijn?

Wat valt de juryleden op aan het uitzicht van de tekst? (groot lettertype, elke zin begint op een nieuwe lijn...)

- Vinden de juryleden dat dit gemakkelijk leest?

- Zien ze het verschil met andere boeken uit de KJV-selectie, waar meestal pas een nieuwe lijn begonnen wordt na enkele zinnen (“een alinea”), niet elke zin? Hoe hebben zij het het liefst?

Wie van de juryleden heeft de laatste pagina over Tijgerlezen gelezen en kan uitleggen waarover dat gaat?

- De vele illustraties, de grote letters... het is dus niet toevallig, maar speciaal ontworpen om kinderen aan te zetten tot lezen. Vinden de juryleden dit een goed plan? Zou het helpen volgens hen?
- Geven ze de voorkeur aan dit type boek, of aan boeken met meer en kleinere tekst en minder illustraties?

2. VERWERKING

Verlegen zijn

Er wordt soms gezegd dat er twee soorten mensen zijn: extraverte en introverte mensen. Extravert zijn betekent dan dat je heel spontaan bent, enthousiast, dat je graag in groep bent en ook niet bang bent om in groep je mening te zeggen. Introvert zijn is het omgekeerde: je bent wat stiller en rustiger, vindt het niet zo erg om af en toe alleen te zijn, en denkt meer na voor je iets zegt.

- Vinden de juryleden van zichzelf dat ze eerder extravert of introvert zijn? Of vinden ze dat ze wel bij beide passen?
- Wanneer de juryleden elkaar al wat beter kennen, kan je hen vragen om te reageren: vinden zij ook dat hun mede-juryleden eerder extravert/introvert zijn? Zou het kunnen dat hoe je bent, verschilt van groep tot groep (bv. KJV tov school tov scouts tov thuis etc)?
- Willen ze soms wel iets meer extravert of iets meer introvert kunnen zijn? Waarom?
- Wanneer is het makkelijker om een (eerder) extravert persoon te zijn? Wanneer is het makkelijker om een (eerder) introvert persoon te zijn?
- Wat vinden ze van de personages uit het boek: zijn Nora en Sep extravert of introvert?

“Mijn zoon is een beetje verlegen” zegt de mama van Sep (p. 20)

- Hoe merk je dat in het verhaal? (Sep durft eerst niet met Nora praten, hilde toen hij voor de klas moest spreken)
- Wat zijn volgens de juryleden de kenmerken van verlegenheid? Zien ze verlegenheid als iets goeds of iets slechts? Is het ok om verlegen te zijn of moet je daar iets aan proberen te doen?
- Hoe vinden de juryleden het om een spreekbeurt te geven? Waarom? Vinden enkel verlegen kinderen dat erg of zijn er nog redenen?
- Wat vinden de juryleden van de oplossing van Nora (de dozen over de hoofden van de kinderen en de juf)? Zou hen dat ook helpen?

Hobby's

Wat is de belangrijkste hobby van Nora? (uitvinden) Wat is de belangrijkste hobby van Sep? (de sterren) Hebben ze daarnaast nog hobby's? (misschien wel, maar dat komen we niet te weten)

- Wat zijn de hobby's van de juryleden?
- Hebben ze ook één hobby die erbovenuit springt? Zoja, welke?
- Kunnen ze begrijpen dat Nora en Sep zo gek zijn op hun hobby?
- Wat vinden ze van “uitvinden” en “de sterren” als hobby? Zou het hen ook aanspreken?
- Laat de juryleden enkele uitvindingen van Nora opsommen (de draak, de jongens-ontstopper, de sterrenkijker...). Welke uitvinding vinden ze het leukst? Welke werkt volgens hen het best?

Materiaal

- Tekengerei: papier, stiften, potloden...
- Eventueel ook knutselmateriaal: schaar en lijm, papier en karton, doosjes en rollen allerhande...

Vraag de juryleden om iets uit te vinden dat te maken heeft met hun eigen hobby. Misschien iets dat hun hobby gemakkelijker zou maken, of iets dat hen helpt hun hobby voor te stellen aan anderen (zoals Sep bij zijn spreekbeurt)...

Laat hen de uitvinding tekenen en erbij schrijven welke onderdelen waarvoor dienen. Als je meer tijd hebt, kan je de juryleden ook hun uitvinding laten knutselen.

Broers en zussen

- Vraag de juryleden om de broers van Nora te omschrijven.
- Hoe is de relatie tussen Nora en haar broers?
- In het begin vertelt Nora dat haar broers haar uitlachen en dat ze daarom een uitvinding maakte om hen te doen schrikken. Maar in de versie van Bas klinkt dat anders, hij verwijt Nora dat ze altijd gemeen tegen hen doet. Wie zou er echt begonnen zijn?
- Hebben de juryleden broers en zussen? Komen ze goed overeen met hen?
- Vinden ze de situatie tussen Nora en haar broers herkenbaar? Zouden ze voor hun eigen broers en zussen liefst een gemene uitvinding maken of een uitvinding die hen helpt?

Tekenen

Materiaal

- Computer of tablet om een filmpje op te tonen
- Tekengerei: papier, stiften, potloden...

Bekijk samen met de juryleden het begin van dit filmpje uit 2012: <https://www.hetklokhuis.nl/tv-uitzending/2011/Illustrator> (tot 03:10), waarin Annet Schaap vertelt over haar boeken en tekenen.

- Wat vonden de juryleden van de stijl van de illustraties? Pasten ze bij het boek? Houden ze van deze tekenstijl?
- Zouden de juryleden zelf ook in deze stijl kunnen tekenen (beter dan Mustafa uit het filmpje)?

Bekijk met de juryleden de tekentips van Annet: een mens tekenen (05:30-06:00), gezichtsuitdrukkingen tekenen (08:10-08:50) en lichaamshoudingen tekenen (12:45-13:20).

Laat de juryleden per twee gaan zitten en elkaar tekenen: één iemand kiest een houding en gezichtsuitdrukking en poseert, de ander tekent. Vraag om niet te traag te tekenen (zoals Annet in het filmpje), zodat ze snel kunnen wisselen en misschien meerdere tekeningen kunnen maken.

Vlag en Wimpel

Materiaal

- De bijlage

Toon de juryleden de bijlage.

- Herkennen ze deze afbeeldingen/logo's? Hebben ze die al eerder op boeken gezien?

Elk jaar worden er door de Griffel- en Penseeljury verschillende kinderboekenprijzen uitgereikt:

- Zilveren Griffels/Penselen aan de best geschreven/geïllustreerde kinderboeken in verschillende categorieën.
 - Eervolle vermeldingen voor kinderboeken die de jury daarnaast ook heel goed vond, genaamd "Vlag en Wimpels".
 - Uit de Zilveren Griffels en Penselen worden later op het jaar later één Gouden Griffel en één Gouden Penseel gekozen voor het best geschreven en het best geïllustreerde kinderboek.
- Letten de juryleden erop wanneer zo'n logo op een boek afgebeeld staat?
 - Vinden ze het belangrijk dat een boek een prijs gewonnen heeft?

'Zondag, maandag, sterrendag' kreeg van de Griffeljury een Vlag en Wimpel. Dit stond in het juryrapport:

Anna Woltz slaagt erin een spannend en humoristisch verhaal te schrijven in de serie Tijgerlezen, voor kinderen die wat meer moeite hebben met lezen. Ze zullen zich gemakkelijk herkennen in de onzekere Sep, die vriendschap sluit met de ondernemende Nora. In dit verhaal met krachtige illustraties van Annet Schaap wordt duidelijk dat de verschillende competenties van kinderen waardevol en complementair kunnen zijn. Een volwaardig en inspirerend verhaal waar (kinder) problemen met een beetje fantasie op te lossen zijn. En doorzetten loont, ook als je wat minder makkelijk leest.

- Neem het tekstje samen door. Begrijpen de juryleden alle woorden? Licht toe en bespreek waar nodig.
- Gaan de juryleden akkoord met de Griffeljury? Waar wel/niet?
- Vinden de juryleden dat dit boek een prijs verdient? Waarom (niet)?

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.